

vexilologie

136

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE



foto: Josef Hubka

vexilologie

136

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE

Željko Heimer

SRBSKO I ČERNÁ HORA PŘIJALY NOVÉ SYMBOLY, SRBSKO A ČERNÁ HORA NIKOLIV

Nový stát hledá nové symboly

Od té doby, co Srbsko a Černá Hora ustavily nový státní svazek v únoru 2003 a zřekly se jména Jugoslávie v jeho poslední variantě jako Jugoslávská svazová republika, očekává vexilologický svět s netrpělivostí jeho nové symboly. Ústavní charta, již byl nový stát zřízen, předpokládá stanovení nových symbolů a současně s ní přijatý zákon o provedení ústavní charty stanoví časový rámec, v němž mají být symboly – znak, vlajka a hymna – přijaty. Zákon uložil, že vlajka měla být přijata do 60 dní (od data vydání ústavní charty), tj. před 15. květnem 2003 (19, 20). Státní znak a hymna měly být přijaty do konce r. 2003. Ani jedna z těchto lhůt však nebyla dodržena a diskuse o příští podobě vlajky, znaku a hymny se protáhly až do roku 2004.

Otázka nových symbolů Srbska a Černé Hory byla víceméně trvalým předmětem zájmu srbských i černohorských médií, i když s kolísající intenzitou (např. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10). Tak několik novinových článků zásobovalo veřejnost základními informacemi o srbské či černohorské trikolóře. Zdánlivá shodnost byla zdůvodňována stejně zdánlivě – zvýrazňováním rozdílu v odstínu prostředního modrého pruhu, který byl v Černé Hoře definován jako světle modrý s využitím zvláštního výrazu vymyšleného účelově v r. 1992. Někteří si rovněž všimli rozdílu mezi úředně předepsaným poměrem stran srbské (1:2) a černohorské (1:3) vlajky.

V dubnu 2003 zřídil parlament společného státu pracovní skupinu, která měla stanovit záměr a najít kompromisní řešení přijatelné pro poslance obou členských států s tím, aby návrh zákona připravila do 14. května (4). Někdy v červnu 2003, tedy již se zpožděním, oznámila pracovní skupina veřejnosti, že se shodla na tom, že by novou vlajkou měla být tradiční červeno-modro-bílá trikolóra, že však nemohla dojít k dohodě o tom, zda prostřední modrý pruh má být v odstínu, jenž je průměrem odstínů obou vlajek, nebo má-li být svísele rozdělen na dvě pole ve tmavomodrém a světle modrém odstínu, resp. zda má vlajka obsahovat nějaký státní znak (společný nebo dva znaky obou států vedle sebe). Na druhé straně se skupina shodla na poměru stran 2:3, považovaném za

nejlépe vyhovující. Dala tak evidentně za pravdu předsedovi Srbské heraldické společnosti Dragomiru Acovićovi (5, 18).

Návrh s rozděleným prostředním pruhem svým způsobem připomíná dualistickou obchodní vlajku rakousko-uherské monarchie z r. 1869. V médiích bylo upozorněno na fakt, že sám Whitney Smith podal tento návrh, když s ním parlamentní skupina svůj úkol konzultovala (6). Bylo však již příležitostně publikováno, že se nakonec dosáhlo shody na řešení s „průměrně“ modrým pruhem podle Pantone 300c, který prý je přesným průměrem mezi světle modrým odstínem vlajky černohorské a tmavomodrým odstínem vlajky Srbska. Na odstínu Pantone 199c pro červený pruh se skupina shodla jednoznačně. Otázka položení státního znaku na vlajku byla ponechána otevřená, i když později bylo publikováno, že bylo rozhodnuto, aby dva státní znaky byly položeny vedle sebe do červeného pruhu k žerdi. Text návrhu, předloženého pracovní skupinou v říjnu 2003 radě ministrů, však na nátlak černohorské delegace posunul znaky do obvyklejšího postavení uprostřed listu s tím, že srbský byl posunutý směrem k žerďovému, zatímco černohorský k vlajcímu okraji. Pracovní skupina ponechala na ministerské radě, aby si vybrala mezi tímto návrhem a řešením s rozděleným modrým pruhem (10).

Problém byl v tom, že Srbsko nemělo pro tento účel přijatý vhodný státní znak a stále používalo socialistický znak z r. 1946 s rudou hvězdou tak, jak jej navrhl Đorđe Andrejević Kun (1, 2). Určitě to však nebyl ten znak, který by měl být vložen na novou vlajku. Otázka proto byla na krátkou dobu odložena.

Mezitím došlo ke změně v Černé Hoře.

Vedoucí politici nespokojení s aktuálním vývojem této záležitosti v Bělehradě se rozhodli přijmout státní symboly podstatně odlišnější od symbolů srbských, jak se odráží v médiích již od července 2003.

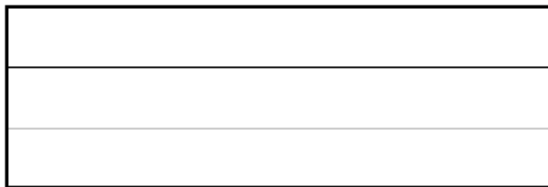


obr. 1

Černá Hora přijala nové symboly

Černá Hora odstranila socialistickou rudou hvězdu ze své vlajky již v r. 1993, kdy byly přijaty nové symboly (21). V té době byl schválen i nový státní znak, vycházející z historických znaků černohorských států v novém grafickém provedení. Byl to stříbrný korunovaný dvouhlavý orel mající na červeném prsním štítu kráčejičho zlatého lva a držící ve spárech žezlo a říšské

jablko (obr. 1). Vlajka byla schválena v podobě tradiční červeno-modro-bílé trikolóry s neobvyklým



obr. 2

R poměrem stran 1:3
B- (obr. 2). Modrá byla
W v textu označována
jako *plavetna*, což je
údajně heraldický
termín pro nebesky
modrou, blankytnou.
Ten však byl

víceméně účelově vymyšlen, neboť jinak by se slovu mělo spíše rozumět jako „modravý“

nebo „namodralý“ (12, 13). To byl pokus zvolit vlajku sice podobnou srbské, ale již zřetelně odlišnou od ní. To je zřejmé i z toho, že jugoslávská tricolora vyvěšovaná vedle vlajky černohorské byla zpravidla vyráběna v poměru stran 1:3, i když s tmavším odstínem modré barvy.

Jak už bylo řečeno, v r. 2004 se rozhodla Podgorica změnit své symboly. Nový zákon (22) byl přijat poněkud nachvat 12.7.2004 před letní parlamentní přestávkou pod tlakem vládnoucích stran a s mnoha výhradami národnostních menšin a prosrbsky orientovaných politických stran (14). Má se za to, že chvat s přípravou zákona povede ještě k problémům, jak vidíme dnes, pokud jde o přesný vzhled vlajky. Zákon obsahuje pouze slovní popis symbolů a ukládá vládě, aby do 60 dní zveřejnila grafické standardy (etalon) státního znaku a státní vlajky. Těchto 60 dní se počítalo ode dne zveřejnění zákona v Úředním věstníku a etalon byl tak na webové stránce vlády zveřejněn až tehdy, kdy byl tento článek připraven k tisku (25).

Státní znak byl upraven do podoby, jež byla používána na konci 19. století dynastií Petrovićů: na červeném poli zlatý dvouhlavý orel držící zlaté žezlo a modré říšské jablko se zlatým křížkem, korunovaný nad oběma hlavami královskou korunou, s modrým prsním štítkem nesoucím zlatého krácejícího lva na zelené patě. Ačkoliv popis znaku v zákoně stanoví, že orel je umístěn na červeném „pozadí“ (i když jmenovitě neříká, že tímto „pozadím“ je štít), je to ponecháno na výkladu. V popisu znaku se rovněž neuvádí, že štítek je zlatě lemován. Státní znak je obvykle prezentován bez (červeného) štítu, tak jak je to běžné u podobných dvouhlavých orlů ve znacích Ruska, Srbska či Rakouska. Etalon vydaný vládou ukazuje státní znak bez jakéhokoliv štítu nebo červeného pozadí (25) (**obr. 3**).



obr. 3



*R/Y

obr. 4

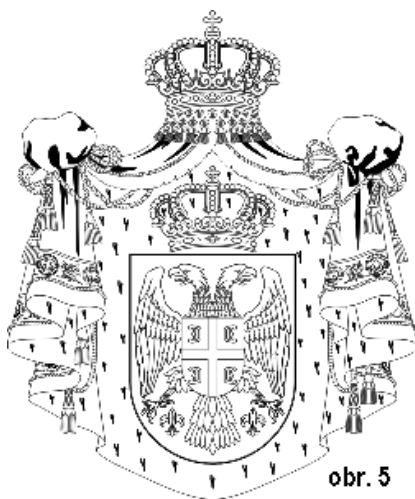
Nová státní vlajka je radikálním porušením tradice, i když není zcela netypická. Vychází totiž z vojenských praporů Černohorců v 18. a 19. století. Nová vlajka je červená

se zlatožlutým úplným lemem širokým 1/20 šířky vlajky. Uprostřed listu je státní znak, jehož výška odpovídá 2/3 šířky vlajky (22) (obr. 4).

Popis v zákoně však neodpovídá vlajkám používaným vládou a parlamentem v dnech následujících po přijetí zákona. Tyto vlajky nemají žádný lem, ale jenom trásně po třech stranách obvodu listu nebo kolem dokola. Také znak je obvyčejně mnohem menší než předepsané jsou 2/3, zpravidla jen 1/2 nebo dokonce 1/3 šířky listu. Zatímco velikost znaku je něco, co by mohlo být svým způsobem ignorováno, rozdíl mezi lemem, který je součástí listu vlajky, a trásněmi, které jsou nepovinnou ozdobou vlajky, je skutečně důležitou vexilologickou otázkou. Že tato otázka není jasná ani členům parlamentu, kteří zákon schválili, je zřejmé ze skutečnosti, že některé sdělovací prostředky v Černé Hoře publikovaly obrázky vlajky se zlatým lemem, používající dokonce zlatý inkoust na lem i státní znak ve stylu úctyhodných německých vlajkových knih ze začátku 20. století. Současně však ve stejné době měly všechny skutečné vlajky doložitelně pouze trásně a žádná z nich neměla lem. Až předepsaný vzor (25) pořídil lem, jak je zákonem stanoveno, i když „prozatímní“ vlajky bez lemu, ale s trásněmi místo něj, budou dozajista ještě nějaký čas vidět. Etalon současně předepisuje vzhled svislé varianty vlajky, na níž je znak náležitě pootočen, aby zůstal ve vodorovné poloze.

Srbsko přijalo nové symboly

Až současné události odhalily právní pozadí odstranění rudé hvězdy ze srbské trikolóry. To totiž nebylo nikdy stanoveno formou zákona, takže právně je státní vlajkou Srbska ta, která byla přijata 17.1.1947 se žlutě lemovanou pěticípou hvězdou. Stejně tak státní znak. V r. 1992 však srbský parlament přijal „doporučení“, které navrhuje používání vlajky bez hvězdy. Takové doporučení však nemá právní sílu zákona, a bylo přijato proto, že procedura ústavní změny, která jediná by byla náležitá, se zdála být příliš složitou. Ze to ve skutečnosti neústavní obrat, který nikoho v posledních 12 letech nezajímal. V každém případě byla od té doby používána jednoduchá trikolóra. Státní znak změněn nebyl, a tak až do r. 2004 byl ponechán v zasedací místnosti parlamentu i na jiných místech starý znak (15, 16, 17).



obr. 5

O nových symbolech se dlouho jednalo a stejně tak proces jejich přijetí byl značně zdoluhavý. Pracovní skupina parlamentu po dlouhé konzultaci navrhla již r. 2002 návrat k symbolům z r. 1882. Srbská heraldická společnost, jejíž prominentní členové byly členy pracovní skupiny, předložila v podstatě stejný návrh již v říjnu 2001. Ten se liší od konečné schválené podoby jen tím, že obsahoval řadu dalších čtvercových standart pro další vysoké státní úředníky, jež nakonec zřízeny nebyly (18).

Srbský parlament schválil 17.8.2004 Doporučení stanovující nový znak, vlajku a hymnu (23). Obdobně jako v případě doporučení z r. 1992 není toto usnesení právně závazné a představuje pouze „návod“, takže parlamentní procedura se tak

vyhnula požadavku národního referenda nebo dvouřetětinové většiny v parlamentu. Již se objevili takoví, kteří vznesli námitku neústavnosti takového kroku, i když doporučení samo je formulováno tak, že jde o dočasné řešení platné do doby, než dojde k přijetí symbolů „v souladu s článkem 5 Ústavy Srbské republiky“. Rozumí se však samo sebou, že vládní orgány budou jednat podle doporučení. Již den následující po přijetí doporučení (tj. 18.8.2004) byl státní znak v jednacím sále Skupštiny vyměněn, stejně jako se tak stalo postupně na mnoha jiných místech. Brzy také byly publikovány vládní Směrnice orgánům státní správy, jak, kdy a které vlajky vyvěšovat (24).

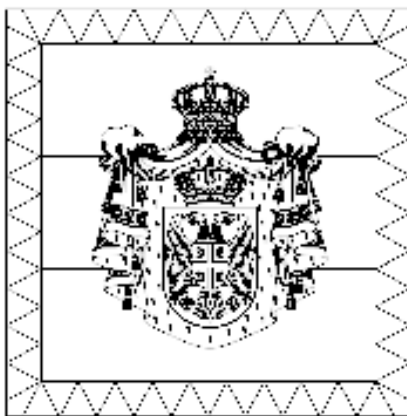
Přijatý znak odpovídá tomu udělenému králem Milanem I. Obrenovićem pro Království Srbska v r. 1882, a to ve dvou variantách. Malý znak má *na červeném štítu stříbrného dvouhlavého orla se zlatým jazykem a zbrojí. Orel nese červený prsní štítek se stříbrným křížem mezi čtyřmi zlatými očkami. V dolní části štítu jsou dvě zlaté lilie. Štít je korunován královskou korunou v přirozených barvách.* Velký znak je doplněn heraldickým pláštěm završeným korunou (**obr. 5**).

V r. 2004 byly přijaty dvě vlajky – národní vlajka (vexilologická terminologie by ji nazvala národní, civilní vlajkou) jako červeno-modro-bílá trikolóra nyní v poměru stran 2:3 a státní vlajka s malým státním znakem posunutým k žerdi. Svislá osa znaku je posunuta od středu vlajky k žerdi o 1/7 délky listu (**obr. 6**).



obr. 6

Kromě těchto dvou vlajek byly schváleny i dvě čtvercové standarty. Standarta prezidenta republiky je tvořena národní trikolórou s lemem z trojúhelníků v barvách národní trikolóry a velkým státním znakem uprostřed. Navazuje na královské či prezidentské standarty Jugoslávie od 20. let minulého století, jakož i na podobnou tradici lemu na historických praporech rakousko-uherských a mnoha jejich dnešních následníků – Československa, popř. České republiky a Slovenska, Maďarska, Chorvatska, Slovinska, královského Rumunska atd. Na rozdíl od jugoslávského trojúhelníkového lemu jsou zde rohová políčka červená a každá strana lemu pokračuje bílým, modrým, bílým, červeným atd.. trojúhelníkem a končí opět červeným deltoidem v rohu; bílé trojúhelníky směřují vrcholem dovnitř (**obr. 7**). Druhou standartou je standarta předsedy Skupštiny, opět ve vzoru, který může být vysledován v jugoslávské praxi již od 50. let 20. století – čtvercová národní vlajka s velkým státním znakem uprostřed (1, 2).



obr. 7

Status quo

S blížícími se olympijskými hrami v Athénách 2004 se stala otázka vlajky a hymny soustátí Srbska a Černé Hory stále naléhavější. Rada ministrů sice navrhla parlamentu zákon o hymně, ale současně doporučila, aby v současné době používaná vlajka Srbska a Černé Hory – tedy modro-bílo-červená trikolóra bývalé Jugoslávské svazové republiky – byla nadále používána jako dočasné řešení (17). Protože se zasedání parlamentu konalo ve dnech 11. a 12. 8. 2004, na uvítacím obřadu v athénské olympijské vesnici, který se konal ve stejné době, byla hrána ještě stará hymna „Hej Sloveni“ (Hej Slované) a na stožár byla vztyčována stará vlajka. Stará trikolóra byla rovněž použita při přehlídce národů na zahajovacím ceremoniálu. Protože žádný sportovec ze Srbska a Černé Hory nezískal zlatou medaili, nebyla příležitost poprvé vyslechnout veřejně na světovém fóru novou hymnu, sestávající ze střídajících se prvních dvou slok srbské hymny „Bože pravde“ (Spravedlivý Bože) a černohorské „Oj, svijetla majska zoro“ (Ó, jasné svítání). Vlajkou zůstala jugoslávská modro-bílo-červená trikolóra jako dosud.

Zatímco změna srbských symbolů konečně umožnila realizovat dříve uvažovaný model vlajky Srbska a Černé Hory, radikální proměna podoby vlajky černohorské mezitím učinila všechna navrhovaná řešení zbytečnými. Dokonce se spekuluje i o tom, zda zrovna to nebylo záměrem změny černohorské vlajky, protože právě Černohorci odmítají vytvoření symbolů společného státu, zachovávající svůj názor, že unie je pouze přechodným řešením a měla by být brzy rozpuštěna.

Jak v Srbsku, tak v Černé Hoře existují skupiny a politické strany, které jsou krajně nespokojeny s novými symboly a které prohlašují, že je opět změni (resp. vrátí se ke starým), jakmile se dostanou k moci, což se v některých případech nezdá zcela nemožné. Zástupci národnostních menšin (nebo ti, kdo hovoří „jejich jménem“) mají výhrady k převažujícímu nacionalistickému pojetí symbolů, příslušníci nekřesťanského obyvatelstva jim vyčítají narůstající počet křížů (tři kříže na znaku a vlajce Černé Hory – na vrcholu koruny, na žezlu a říšském jablku; a dva kříže na znaku Srbska – na prsním štítku a na koruně). Další zase rozčiluje, když vidí, jak jsou královské koruny zahrnovány do republikánských symbolů.

Je zřejmé, že oblast dvou republik bývalé Jugoslávie je dosud vexilologicky i heraldicky nestabilní, a tak lze očekávat, že se v blízké budoucnosti lze nadít ještě mnoha nových symbolů.

Zdroje:

- (1) *Flags of the World*, <http://www.fotw.net/flags>, poslední aktualizace v srpnu 2004.
- (2) Željko Heimer: *Flags and Arms of the Modern Era*, <http://zeljko-heimer-fame.from.hr> od 3.7.1996, poslední aktualizace v srpnu 2004.
- (3) Srboljub Bogdanović: *Zastava sljezove boje*, *Nin*, č. 2716, Beograd, 16.1.2003.
- (4) *Tamnija nijansa plave*, *Politika*, Beograd, 18.4.2003.
- (5) Tanja Markotić: *Čeka se crnogorski steg*, *Večernje novosti*, Beograd, 16.6.2003.
- (6) Tanja Markotić: *Barjak šije Vitni Smit*, *Večernje novosti*, Beograd, 20.6.2003.
- (7) Ljiljana Milisavljević: *Bože pravde Crna Goro*, *Politika*, Beograd, 23.6.2003.
- (8) Stana Ristić: *Umesto belog, srební orao*, *Politika*, Beograd, 26.6.2003.
- (9) Tanja Markotić: *Tri boje plavo – na kvadrat*, *Večernje novosti*, Beograd, 30.6.2003.

- (10) Stana Ristić: *Konačna reč Saveta ministara SCG, Politika*, Beograd, 24.10.2003.
- (11) *Utvrđen predlog nove himne SCG, do kraja meseca nacrt zakona o prenošenju nadležnosti sudova*, RTS, Beograd, 2.8.2004.
- (12) Draško Đuranović: *Simboli bez države*, *Monitor*, č. 716, Podgorica, 9.7.2004.
- (13) Veseljko Koprivica: *Orlovi kasno lete*, *Monitor*, č. 716, Podgorica, 9.7.2004.
- (14) *Novi grb, zastava i himna*, *Durmitor*, www.durmitor.com, Podgorica, Petak, 9.7.2004.
- (15) *Srbija u 21. vek uz krst, krunu i Boga*, B92, 17.8.2004.
- (16) Svetlana Stanković: *Simboli kao dokaz zrelosti*, *Dnevnik*, Novi Sad, 15.8.2004.
- (17) Svetlana Stanković: *'Bože pravde' – preporučeno*, *Dnevnik*, Novi Sad, 17.8.2004.
- (18) Dragomir Acović: *Nova (stara) državna znamenja Srbije / The New (Old) State Symbols of Serbia*, *Glasnik SHD Gazette*, č. 10, ročnik V, rujan 2001.

Legislativa:

- (19) *Ustavna povelja Srbije i Crne Gore*, 4.2.2003. *Službeni list Srbije i Crne Gore*, č. 1/2003.
- (20) *Zakon o sprovođenju ustavne povelje*, 4.2.2003. *Službeni list Srbije i Crne Gore*, č. 1/2003.
- (21) *Zakon o grbu i zastavi Republike Crne Gore*, 29.12.1993. *Službeni list Republike Crne Gore*, č. 56/1993.
- (22) *Zakon o državnim simbolima i Danu državnosti Crne Gore*, 12.7.2004, *Službeni list Republike Crne Gore*, č. 47/2004, publikováno také na <http://www.skupstina.cg.yu> dne 13.7.2004.
- (23) *Preporuka o korišćenju grba, zastave i himne Republike Srbije*, 17.8.2004, *Službeni glasnik Republike Srbije*, č. 93/2004, 17.8.2004, s. 1, publikováno také na webové stránce <http://www.parlament.srov.gov.yu> dne 17. 8. 2004.
- (24) *Zaključak o upotrebi grba, zastave i himne Republike Srbije*, 20.8.2004, *Službeni glasnik Republike Srbije*, č. 95/2004, 20.8.2004, s. 13, publikováno také na webové stránce <http://www.srbija.srov.gov.yu> dne 8.9.2004.
- (25) *Odluka o utvrđivanju etalona grba Crne Gore*, 16.9.2004, *Službeni list Republike Crne Gore*, č. 58/2004, 17.9.2004, s.1-4. *Odluka o utvrđivanju etalona zastave Crne Gore*, 16.9.2004, *Službeni list Republike Crne Gore*, č. 58/2004, 17.9.2004, s.5-7. Publikováno také na <http://www.infobiro.vlada.cg.yu> dne 16.9.2004.

(Z angličtiny přeložil J. Martykán)

The author deals with the search by the union of Serbia and Montenegro and by both its members for new symbols. The steps taken by the Serbian authorities in readopting the 1882 arms of King Milan Obrenović (Fig 5) finally made it possible to adopt the common flag which had been considered previously. Then the radical change of the design of the Montenegrin flag (Fig 4), frustrated the idea. It is even speculated that the change in the Montenegrin flag was made with that precise motivation. As there are many political, national and non-Christian groups extremely dissatisfied with the new symbols, both of

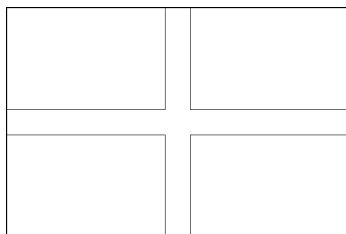
Serbia and Montenegro, we may expect many changes in this respect in the region in the near future.

Roman Klimeš

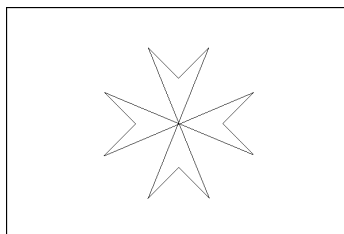
SYMBOLY ŘÁDU MALTÉZSKÝCH RYTÍŘŮ

Některé státy uznávají Řád maltézkých rytířů jako stát, jiné ne. Česká republika má s Řádem maltézkých rytířů diplomatické styky a v Praze je velvyslanectví Řádu. Rozloha tohoto státu činí asi 12 000 metrů čtverečních (což je o něco více, než plocha fotbalového hřiště). Jedná se o území v Itálii a ve Vatikánu mající statut exterritoriality. Počet obyvatel je asi 10 500 a jedná se o rytíře s řádovým „občanstvím“. Sídlem řádu je Palazzo Malta na Via Condotti 68 v Římě. Státní svátek je 24.6. (svátek sv. Jana Křtitele, patrona řádu). Řád vystupuje navenek jako neutrální stát.

Řád maltézkých rytířů má dvě vlajky. První je tzv. všeobecná vlajka a druhá je vlajka služební.



W/R



W/R

Obr. 1

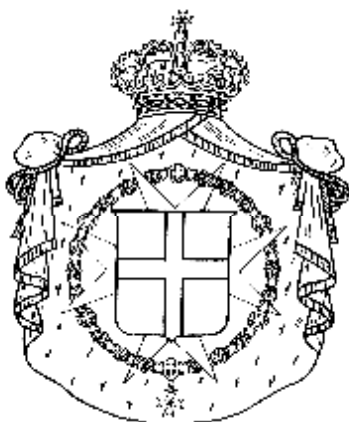
Obr. 2

Všeobecná vlajka je tvořena červeným listem, na němž je bílý svatojiřský kříž. Poměr stran vlajky je 2:3. Symbolika vlajky bývá interpretována jako „bílý kříž na krvavém poli války“ (1). Vznik tohoto symbolu bývá kladen do doby křížových výprav a později se vlajka hojně používala k označení loďstva řádu. Naposledy byla kodifikována ústavní listinou maltézkého řádu ze dne 28.-30. dubna 1997, kde v článku 6, odstavec 1 čteme: „Vlajka řádu obsahuje bílý latinský kříž na červeném poli.“ Na oficiálním vyobrazení této vlajky je šířka ramen kříže rovna 1/9 šířky vlajky. Červená barva není specifikována (**obr. 1**).

Vlajka služební, v oficiálních materiálech zvaná vlajka „*institucí a provozů řádu*“, je tvořena červeným listem s osmihrotým maltézkým křížem ve středu. Barva kříže není uvedena, ale jedná se o barvu bílou (**obr. 2**).

Znak Řádu maltézkých rytířů je popsán v článku 6, § 2 ústavní listiny takto: „Znak řádu ukazuje stříbrný osmihrotý kříž, na němž je položen oválný štít. Štít ukazuje na červeném poli stříbrný latinský kříž, jenž je orámován růžencem a obklopen knížecím pláštěm zpod koruny vycházejícím“ (2). Zde musíme poznamenat, že existuje i druhá, častěji používaná varianta znaku, na níž je francouzský štít a místo růžence je na znaku umístěn zlatý řetěz velmistra řádu. Na tomto řetězu se dole nachází malý červený štítek se stříbrným svatojiřským křížem, na němž je zavěšen stříbrný maltézký kříž. Toto vše je

položeno na modrém knížecím plášti, jenž je ozdoben zlatými trásněmi. Uvnitř je plášť



Obr. 3



Obr. 4

podšitý hermélímem. Nahoře na plášti je zlatá královská koruna, červeně vyložená, na jejímž vrcholu se nalézá stříbrný maltézský kříž. Koruna je ozdobena drahokamy ve dvou řadách – nahoře tři červené a dva modré kameny, dole tři modré a dva červené (obr.3) (3).Někdy se nachází pod znakem dvě stříbrné stuhu s opisy. Vnitřní stuha nese opis SOVERANO ORDINE OSPEDALIERO (=Suverénní vojenský řád nemocniční), vnější stuha pak DI SAN GIOVANNI DI GERUSALEMME DI RODI E DI MALTA (=svatého Jana z Jeruzaléma, z Rhodu a z Malty) (4).

Pečeť (gumové služební razítko) velvyslanectví v Praze je tvořena vnějším a vnitřním kruhovým orámováním. Na takto vzniklém mezikruží je umístěn opis AMBASSADE DE L'ORDRE SOUVERAIN DE MALTE PRAGUE (=Velvyslanectví Suverénního maltézského řádu v Praze). Uprostřed vnitřní kruhové plochy je umístěn maltézský kříž. Průměr pečetě je 38 mm (obr. 4) (5).

Poznámky:

- (1) Liščák, Vladimír – Fojtík, Pavel: Státy a území světa, Praha 1998, s. 737-739.
- (2) Ústavní listina maltézského řádu, vyhlášená 27. června 1961, obnovena Mimořádnou generální kapitulou ve dnech 18. – 30. dubna 1997. Otištěna v Wolf-Dieter Barz: Das neue Verfassungssystem des Souveränen Malteserordens; in: Jahrbuch des öffentlichen Rechts der Gegenwart, Neue Folge, Band 4, Jahr 2000, s. 236-350.
- (3) Klimeš, Roman: Souveräner Malteser-Ritterorden; in: Flaggen, Wappen, Siegel č. 26 (Februar 1995), informační listy č. 10,11 a 12, Bonn 1995.
- (4) Oficiální materiály Řádu maltézských rytířů.
- (5) Otisk pečetě (gumového služebního razítka) z originálního typáře (archiv autora).

Both „universal“ (Fig. 1) and service (Fig. 2) flags of the Sovereign Order of Malta are dealt in this article. The former was codified in 1997 when the constitutional charter of this state was adopted. Eight obligations the Knights of Malta are required to abide are

symbolized by eight points of the Maltese cross that dominates both the service flag and the state arms of the Order (Fig. 3).

Karel Černý

STRASTI A SLASTI KOLEM 3. ČNVK V PLZNI 10.-12.9.2004

Když mě na 2. kongresu v Ústí nad Labem v roce 2000 plácl místopředseda J. Martykán po zádech se slovy „Co kdybys udělal další kongres v Plzni ty?“, tušil jsem, že je zle. Že začíná něco méně příjemného, snad až strastiplného.

Další, již 3. český národní vexilologický kongres měl tedy být uspořádán v roce 2004 v Plzni. Abych nic nezanedbal, začal jsem zajišťovat kongresové zázemí už dva roky před akcí. Najít v Plzni instituci, která disponuje budovou, kde by bylo zajištěno jak stravování a nocleh, tak i přednáškový sál v jedné budově, aby se nemuselo přebíhat sem a tam, bylo dost problematické, protože objektů, které by splňovaly všechny tyto podmínky, je v Plzni pohříchu málo. Nakonec padla volba na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy na plzeňské Aleji Svobody v areálu bývalé Krajské politické školy. Je pravda, že její vybavení odpovídalo déle existence této stavby, ale pro náš kongres byl tzv. Šafránkův pavilón vyhovující a vlastně jediný ve stosedmdesátitisícovém krajském městě a druhém největším městě v celých Čechách!

Zpočátku šlo všechno hladce a předběžné objednávky měly být doručeny do června 2003, třebaže se nedalo vyřizovat zajištění sálu s technikou, stravy a ubytování u jediné kompetentní osoby LF UK. Ale takových osob s vlastní rozhodovací pravomocí bylo na můj vkus poněkud příliš. Ani výbor Vexilologického klubu však nezaháel a jeho předseda L. Mucha dokázal neuvěřitelně zajistit pronájem přednáškového sálu a techniky u děkana LF UK zdarma. Také mi byl oporou tajemník výboru pro kongresovou činnost P. Exner, který jednou nebo dvakrát Plzeň navštívil, aby zjistil stav skóre mého souboje s organizačním šimlem, jenž hrál neúprosnou „přesilovku“, a spolu s dalšími členy výboru uspořádal kontrolu zajištění kongresu i doprovodné výstavy týden před jejich zahájením.

I když termín kongresu byl stanoven až na 10. – 12. září 2004, začal jsem již v červenci telefonicky prověřovat všechny zajištěné skutečnosti. Přes problémy, které se krátce před zahájením kongresu objevily se zajištěním snídaní a dopoledního občerstvení, byly všechny služby včetně technických otázek spojených s ubytováním účastníků zdárně zajištěny. Tradičním dárkem pro všechny účastníky kongresů jsou kromě jmenovek a odborných publikací i materiály propagující místo konání. Své publikace zdarma poskytly Magistrát města Plzně, Úřad Plzeňského kraje, turistické informační centrum, Západočeské muzeum a Galerie města Plzně. Ta paralelně s námi připravenou výstavou vexilologické literatury ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje uspořádala výstavu „Od zrcadlení k reflexi“ z prací tří slovenských výtvarníků, z nichž Otis Laubert používá ve svých dílech motivu vlajky či praporu.

Nepříjemnou skutečností bylo dodatečné hlášení účastníků kongresu po stanoveném termínu 31. 7. 2004, a to nejen u zahraničních hostů, ale i tuzemských účastníků. Tím vznikl v účetnictví jistý zmatek, který byl završen tím, že dva cizinci nakonec vůbec nepřijeli, ačkoliv strava pro ně již byla objednána a také zaplacená. Celkem se kongresu zúčastnilo 32 vexilologů a jejich rodinných příslušníků z 8 zemí (Česko, Slovensko,

Rusko, Ukrajina, Belgie, Kanada, Německo a Polsko), z nichž 25 bydlelo v areálu Šafránkova pavilónu.

Program kongresu byl zahájen v pátek 10. 9. 2004 v 16,00 hod. vernisáží výstavy vexilologické literatury „VLAJKA – ZNAK - NÁŠ SYMBOL“, jejíž přípravě je věnována v tomto čísle zpravodaje samostatná zpráva. Po skončení vernisáže se účastníci, z nichž se již většina ubytovala během dne, vrátili do Šafránkova pavilónu. Po výzdobě a úpravě přednáškového sálu bylo rezervováno místo pro neformální posezení účastníků v blízké restauraci U rytíře Lochoty. Přes počáteční problémy způsobené pozdním příchodem organizátorů a omezeným počtem bytů rezervovaných míst proběhla večere v přátelské atmosféře. Ta se ostatně nesla celým průběhem vlastního kongresu a i stravování a nocleh v Šafránkově pavilónu snad proběhly bez nejmenších potíží.

Jednání kongresu začalo v sobotu 11. 9. 2004 po snídani registrací účastníků a slavnostním aktem, jehož součástí bylo poprvé v historii našich kongresů i vztyčení státní vlajky a vlajky 3. ČNVK (viz foto na obálce). Dopoledne bylo vyplněno dvěma bloky přednášek, které moderovali P. Exner a P. Fojtík, a společným fotografováním účastníků v hale pavilónu. Po polední přestávce, v níž byl podáván společný oběd, se zahraniční hosté kongresu zúčastnili prohlídky městského centra, kterou pro ně připravil náš člen a plzeňský rodák L. Hnát. Ostatní členové VK se mezitím zúčastnili 33. výroční členské schůze, o jejíž průběhu pojednalo již minulé číslo *Vexilologie*. V 16,30 hod. se obě skupiny účastníků kongresu setkaly před Pivovarským muzeem, kde začala naše pout' po stopách plzeňského pivovarnictví. Po více než hodinové prohlídce muzea jsme se přesunuli do plzeňského pivovaru Prazdroj. Protože však přesun z muzea do pivovaru vypadal tak, že první skupinka byla již v bráně pivovaru a poslední loudové teprve na mostě přes Radbuzu, čili asi tak 250 - 300 m nazpět, do pivovaru jsme přišli se zpožděním. Zatímco jsme vznikající konflikt překonali následnou vzájemnou zdvořilostí, poněkud nezdořile se zachoval jeden náš člen s partnerkou a německým párem, kterým se zdál výklad o výrobě piva na světelné elektronické tabuli ve varně pivovaru nudný a zbytečně dlouhý a bez vědomí průvodkyně vstoupili do útrob výrobní haly. Teď byla zase řada na mně, abych se i já omluvil průvodkyni za nezodpovědné chování členů naší skupiny.

Vyvrcholením dne byla slavnostní večere v proslulé Salzmannově pivnici v Pražské ulici v sousedství náměstí Republiky. Slavnostní sál jsme sice obsadili v mezích objednaného časového limitu, ale čas do podávání jídla, ovlivněný obsluhou další skupiny, která do pivnice přišla zřejmě o chvíli dříve, byl vyplněn oficiálním úvodem. Při něm nový předseda VK J. Martykán jednak česky a anglicky přivítal tuzemské účastníky i zahraniční hosty kongresu a připil na jejich zdraví dlouho slibovanou sklenicí piva, jednak předal ocenění klubu udělená při příležitosti plzeňského kongresu: *Čestné uznání* společnosti LIBEA, s.r.o. (za mimořádný vydavatelský počin – vydání publikace *Vlajky, prapory a jejich používání*), Ing. Petru Exnerovi (za vydávání *Vexilologického lexikonu*), Romanu Klimešovi (za badatelskou práci a dlouholetou spolupráci s VK) a Karlu Černému (za uspořádání 3. ČNVK), *kongresové ocenění* 3. ČNVK za zásluhy o českou vexilologii Ing. Jiřímu Tenorovi a *čestné členství Vexilologického klubu* jeho zakladateli a čestnému předsedovi doc. RNDr. Ludvíku Muchovi, CSc., kterému bude z důvodu nepřítomnosti diplom předán na příští VČS. Vyznamenání se v průběhu večera vyfotografovali s prezidentem FIAV a předsedou VK. Po předání ocenění se už dostalo i na naše žaludky. I když se jídlo roznášelo téměř po jednom talíři, jak se zřejmě odebralo kuchaři z rukou, bylo teplé, čerstvé a výborné. Spolu s tradičně vyhlášeným pivem,

jablkovým závinem a kávou dozajista přispělo ke všeobecné spokojenosti s průběhem prvního dne kongresu.



Nedělní program již proběhl zcela bez problémů, i když byl věnován především cizojazyčným vystoupením hostů. Jejich referáty, jakož i další, které zazněly ve dvou blocích, moderovaných J. Martykánem a A. Brožkem, se spolu s přednáškami ze soboty záhy objeví ve sborníku, který dostanou všichni účastníci 3. ČNVK zdarma. Ještě před společným obědem proběhlo za slabého deště - jakoby i obloze bylo líto, že naše setkání skončilo – slavnostní zakončení kongresu a stažení české a kongresové vlajky. A když mě při loučení nový předseda J. Martykán opět plácal po rameni, věděl jsem, že nejen to příjemné a zdánlivě samozřejmé, ale i méně příjemné a někdy až strastiplné, co stálo za vnějším leskem kongresu, konečně skončilo.

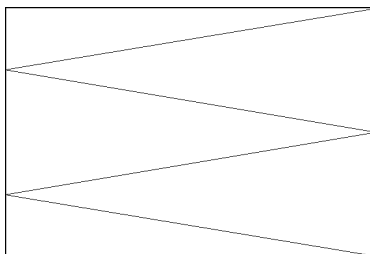
SYMBOLY 3. ČESKÉHO NÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU

Pro 3. český národní vexilologický kongres jsem vytvořil dva hlavní symboly – vlajku a emblém.

Při tvorbě vlajky kongresu jsem vycházel ze stejných úvah jako při navrhování vlajek minulých kongresů. Vlajka by měla symbolizovat, že se jedná o český vexilologický kongres, a také mít vazbu na město, ve kterém se kongres koná. Měla by být jednoduchá a tvořená vexilologickými figurami.

Českým vexilologickým symbolem je modrý klín, který se nachází i na obou vlajkách předchozích kongresů. Stal se tedy i základním prvkem vlajky tohoto kongresu.

Město Plzeň, kde se kongres odehrává, používá historickou vlajku obsahující čtyři barvy: bílou, žlutou, zelenou a červenou. Bílá a červená jsou společné pro vlajku České republiky i města Plzně, a staly se tak spolu s modrou barvou klínu základními barvami kongresové vlajky. Základní vexilologickou figuru – klín, připomínající písmeno V jako vexilologie, jsem na list vlajky umístil třikrát, což symbolizuje pořadové číslo kongresu. Barva klínu vycházejícího z



žerďového okraje listu je modrá, barvy dvou vlajících klínů jsou bílá a červená, tedy barvy společné vlajkám české a plzeňské. Dvě trojúhelníková pole u horního a dolního rohu listu mají zbývající barvy plzeňské vlajky – zelenou a žlutou. Uspořádání klínů připomíná českou vlajku a zelená a žlutá pole byla umístěna tak, aby odpovídala vexilologickým zásadám a vytvářela harmonický rytmus světlých a tmavých barev.

Vlajka je tedy tvořena třemi klíny, žerďovým modrým, vycházejícím z druhé a třetí čtvrtiny žerďového okraje a dosahujícího do středu vlajícího okraje, a dvěma k němu přiléhajícími vlajícími klíny, bílým, vycházejícím z první poloviny vlajícího okraje, a červeným, vycházejícím z druhé poloviny vlajícího okraje, oba dosahující na žerďový okraj listu. Horní trojúhelníkové pole je zelené, dolní žluté. Poměr šířky k délce listu je 2 : 3.

Vlajka kongresu o rozměrech 140x210 cm a vlajka České republiky vlály na kovových stožárech před místem konání kongresu – Šafránkovým pavilónem LF UK v Plzni. Slavnostně vztyčeny byly v sobotu dopoledne při zahájení 3. českého národního vexilologického kongresu.

Dalším kongresovým symbolem je emblém, jehož účelem je symbolizovat kongres především na tištěných materiálech. Je proto vytvořen ve dvou variantách – černobílé a barevné.



Emblém kongresu je kruhového tvaru s hnědým opisem 3. ČESKÝ NÁRODNÍ VEXILOLOGICKÝ KONGRES – PLZEŇ 10. - 12. 9. 2004 umístěným na žluté stuze, jejíž hnědé okraje jsou dole svázané do vexilologického uzlu. Ústředním motivem emblému je pravidelný sedmiúhelník postavený na hrot, složený z pěti trojúhelníkových polí v barvách vlajky kongresu - zelené, bílé, modré, červené a žluté.

Hlavní motiv emblému 3. ČNVK – barevný sedmiúhelník – byl také použit při návrhu účastnické visačky z bílého barevně potíštěného laminovaného kartónu, kterou dostali všichni účastníci kongresu.

P. Exner

VLAJKA, PRAPOR - NÁŠ SYMBOL

Stává se již tradicí, že české národní kongresy jsou zahajovány vernisáží výstavy. Nejinak tomu bylo i v Plzni, když jsme výstavu uspořádali v prostorách Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje. Kongresové účastníky jsme proto pozvali na 10. září 2004 do areálu bývalého ženského dominikánského kláštera, kde nyní plzeňská knihovna sídlí. Na rozdíl od výstavy konané před čtyřmi lety, pro níž své prostory poskytlo Muzeum města Ústí nad Labem, plzeňská výstava obsahovala jen několik muzejních exponátů (cechovní a spolkové prapory ze sbírky Západočeského muzea), protože byla zaměřena na vexilologickou literaturu. Autor scénáře výstavy Aleš Brožek totiž využil skutečnosti, že mnohé české knihovny ochraňují zajímavé vexilologické publikace z minulých století a že z kolegiality je neodmítnou půjčit kolegům z Plzně, i když pro svou historickou hodnotu opouštějí knihovní trezory jen výjimečně. A tak z Moravské zemské knihovny přicestovala jak kniha *Der durchlauchtigen Welt...* z roku 1698 (byl to vůbec nejstarší exponát na výstavě), tak i kniha "otce vexilologie" Ottfrieda Neubeckera (1908-1992) *Fahnen und Flaggen* vydaná v r. 1939 lipským nakladatelstvím L. Staackmannem. "Hostitelská" knihovna představila několik vexilologických děl z konce 19. a ze začátku 20. století, která vycházela sice bez textu, ale zato s kvalitními barevnými kresbami. Tyto publikace zpočátku nesly název *Vlajky válečných a obchodních lodí námořnictva všech států Země*, později jen *Vlajky všech států Země*. Jejich sestavitelem byl nejprve sám nakladatel Alfred Ruhl, později jeho syn Julius Moritz Ruhl, Alfred Starke a Anton Sassmann. Vexilologická díla Hugo Gerarda Ströhlha (1846-1919), profesora knižní vazby a později heraldika na volné noze ve Vídni a Mödlingu, se nakonec nepodařilo zajistit, takže plzeňská knihovna vystavila aspoň Ströhlův *Heraldischer Atlas* z r. 1899. Díky Krajské vědecké knihovně v Liberci se návštěvníci mohli seznámit s knihou R. Siegela

Die Flagge z r. 1912, která obsahuje reprodukce několika vexilologických děl z 18. a 19. století. Záslouhou Vědecké knihovny v Olomouci bylo k vidění faksimile díla Banderia Prutenorum (Křížácké prapory) polského kronikáře a kanovníka v Krakově Jana Długosze (1415-1480), popisující a vyobrazující 56 praporů ukořistěných německým rytířům v bitvě u Grunwaldu v r. 1410. Další publikace zapůjčila Knihovna města Plzně, Knihovna Národního muzea v Praze, Knihovna Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové a pochopitelně i náš klub a jeho členové (Aleš Brožek a Jiří Tenora). Na úspěchu výstavy, kterou od 10. září do 8. října 2004 shlédlo 600 návštěvníků (mezi nimi i žáci 12 plzeňských škol v rámci exkurze v knihovně), měla hlavní podíl Ivana Horáková z plzeňské knihovny. Exponáty atraktivně instalovala, zajistila podklady pro novináře a byla i autorkou názvu výstavy uvozujícího tuto zprávu. K výstavě nebyl sice vydán katalog, ale pro návštěvníky byl zdarma k dispozici Soupis vexilologických dokumentů z fondu Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje. Sestavila jej Anna Sedláčková a vydala jej plzeňská knihovna v nákladu 80 výtisků. A. Brožek

CESTA NA KONGRES DO PLZNĚ

Dosud jsem si myslel, že znám Čechy i Česko; před několika lety jsem navštívil Prahu, viděl mnoho památek a ochutnal i speciality české kuchyně. Co je ještě třeba poznat víc? Ó, jak jsem se mýlil ..! Když jsem dostal od svých českých přátel pozvánku k návštěvě českého národního vexilologického kongresu, byl jsem velmi potěšen příležitostí setkat se se starými přáteli a popovídat si s nimi o vlajkách. Současně se však objevily také pochybnosti. Za prvé jsem nic nevěděl o Plzni. Je jistě možné strávit příjemně a užitečně dobu ve slavné Praze, co ale budu dělat za dlouhých večerů po kongresovém programu v malé provinciální Plzni? Dívat se na televizi? Co když to bude nuda? A za druhé: kongres je národní a bude proto veden v češtině a nevím, zda budu rozumět všem zprávám a přednáškám ...

Jazykový problém se vyřešil hned první den mého pobytu v České republice, protože mnoho Čechů a zahraničních návštěvníků mluvilo rusky, někdy bylo možno využít i jiného jazyka; v angličtině jsem např. komunikoval s kolegy z Německa, Kanady a Belgie. Ukázalo se, že moje školní znalosti tohoto jazyka byly zcela postačující. No a češtině jsem rozuměl téměř doslova, protože společné slovanské kořeny obou řečí stále působí. Dobrým překladatelem byl také „Staropramen“, jak se ukázalo první večer v pražské hospodě „U staré pošty“, kdy jsme dobře rozuměl nejen česky, ale i polsky a trochu německy. Byl jsem rovněž příjemně překvapen pohostinností českých obyvatel, přičemž zvláštní poděkování patří rodinám J. Martykána a P. Exnera za laskavost a trvalou pomoc, jakož i za prohlídky Prahy a Hradce Králové.

Naši čeští přátelé ostatně organizovali každou minutu našeho pobytu v Česku – přednášky, prohlídky a návštěvy muzeí následovaly v nepřetržitém sledu. Pozdě večer jsme se vrátili na ubytovnu unaveni, avšak spokojeni. Všichni účastníci kongresu bydleli na jednom místě, takže jsme měli možnost pokračovat v započatých diskusích a blíže se s nimi poznat. Plzeň se ukázala být zajímavým městem a je třeba jmenovitě poděkovat panu L. Hnátovi, který nás provázel při její prohlídce. Ukázal nám staré město, katedrálu sv. Bartoloměje, památník amerických vojáků, jakož i známý pivovar. Kdykoliv o tom mluvím s přáteli, stále si připomínám, jak jsem procházel dlouhými studenými chodbami

pivovarských sklepů, ochutnával čerstvé pivo z obřích sudů či seznamoval se s exponáty pivovarnického muzea.

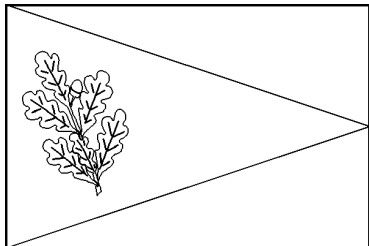
Po skončení kongresu jsem ještě před návratem domů navštívil na pozvání Petra Exnera také Hradec Králové. Ačkoliv jsem to už neočekával, místo zdlouhavé cesty z Plzně do Hradce mi čeští přátelé P. Exner a M. Týma připravili exkurzi po starých českých hradech Točnicku, Žebráku a Zvíkově. Mohli jsme se dotýkat starých kamenných památek, fotografovat se pod starými erby, vyřezávanými z kamene! Bylo to nádherné! Myslím, že Čechy nemohou mít žádné nehezke město, protože všechna, která jsem navštívil, jsou krásná. Stejně tak Hradec Králové, kde mě Petr vzal na ochoz Bílé věže v historickém centru, ukázal muzeum a železniční stanici či provedl podél městských hradeb.

Nechtělo se mi odjet, ale turistické vízum mi již vypršelo! S taškou plnou dárků a vexilologické literatury jsem se musel vypravit na zpáteční cestu domů. Protože byla velmi dlouhá (letadlem z noční Prahy do Moskvy a odtud 29 hodin vlakem do Orenburgu), rozhodl jsem se, že si koupím nějakou knížku, abych měl ve vlaku čím si krátit chvíli. Tak to dělám ostatně vždy, když cestuji na velkou vzdálenost. V Moskvě jsem si namátkou koupil román od A. Sapkowského „Narrenturm“ (Věž bláznů), protože tento polský autor většinou píše zábavnou fantasy o tajemnu, čarodějích, dracích a rytířích. Tentokrát jsem však byl velmi překvapen ... děj knihy se odehrával v Čechách za husitské doby. Kilometry mojí cesty železnicí probíhaly za mým oknem a já si četl – o Hradci Králové, Německém Brodu, Písku, o českých hrdinech i řadových neznámých vojákách. A přitom jsem vzpomínal na příjemné dny strávené v Plzni

V. Lomancov

13. SETKÁNÍ NĚMECKÝCH VEXILOLOGŮ V JENĚ

Nejen na oplátku za návštěvu německých kolegů na 3. českém národním vexilologickém kongresu v Plzni se o týden později vydali 3 členové výboru klubu (P. Exner, J. Hubka a autor těchto řádků) do durynského města Jeny, aby se zde ve dnech 18. a 19. září 2004 zúčastnili 13. setkání německých vexilologů. V netradičním zářijovém termínu se němečtí přátelé setkali právě v Jeně, kde r. 1816 darovaly místní ženy studentskému spolku *Burschenschaft* červeno-černě-červeně vodorovně dělený prapor s dubovou ratolestí vyšítou zlatou nití a s třásněmi, podle něhož všechny obdobné spolky v Německu začaly ve 20. a 30. letech 19. století popularizovat černo-červeno-zlatou trikolóru, považovanou za staré německé barvy, jako nový symbol Německa. Proto také



autor vlajky jenského setkání J. Rimann nevybral jako obyčejně za symbol vložený na červený klín vlajky Německé vexilologické společnosti nějaký prvek z městského znaku, ale právě žlutou dubovou ratolest.

Jednání bylo zahájeno v sobotu 18.9. v poledne registrací účastníků (25 členů a 5 hostů – prezident FIAV M. Lupant, místopředseda Polské vexilologické společnosti (PTW) A. Znamierowski a tři výše jmenovaní) a společným obědem. Blok odpoledních přednášek zahájil E. Günther pojednáním o zemských, krajských a městských znacích a vlajkách Horního Slezska, po kterém mladičká S. Schwoon přestavil svou databanku komunálních vlajek a způsoby jejího doplňování. Naši pozornost upoutalo

vystoupení předsedy organizačního výboru XXII. mezinárodního vexilologického kongresu, který bude pod názvem *FlagBerlin2007* pořádat právě německá DGF. G. Vehres informoval o postupu jednání s příslušnými berlínskými institucemi, které se budou na organizaci kongresu spolupodílet, a v diskusi slíbil i najít cenově atraktivní možnosti nenáročného ubytování pro mladé vexilology z celého světa, zejména však ze střední a východní Evropy. Čest českých vexilologů, kteří téměř vždy přispívají svými přednáškami k programu setkání našich německých přátel, letos zachránil člen DGF i VK R. Klimeš, který mimo původně rozeslaný pořad pojednal o zemských vlajkách v Československu. Odborný charakter měla i tradiční prezentace vexilologických „úlovků“ (skutečných látkových vlajek) v průběhu společné večeře, objednané v exkluzivní restauraci *Ratszeise* v historické radnici Jeny.

Nedělnímu dopolednímu bloku odborných vystoupení dominoval referát M. Schmögera na téma „Jakost a vědeckost ve vexilologii“, který bychom rádi po dohodě s autorem publikovali i na stránkách našeho zpravodaje. Mezi dosud obdrženými návrhy na vlajku berlínského kongresu, které pak představil prezident DGF A. Herzfeld, se přítomným nejvíce líbil návrh francouzského vexilologa A. Raulleta. Spojuje německou trikolóru s červeno-bílo-červenou vlajkou města Berlína, jejíž černý medvěd je posunut k žerdu a bílé pole přechází v klín, dotýkající se vlajících kraje; připomíná tak písmeno „V“ za vexilologii. Nádherně vyšívanými, a proto i velmi drahými vlajkami zejména anglické provenience, ale i originálními exempláři z Itálie, Rakouska a Thajska, se na závěr dopoledního bloku přednášek pochlubil R. Dreyhaupt a doplnil tak prezentaci J. Karaschewského, R. Klimeše a M. Lupanta z přecházejícího večera.

Protože nám cestovní plány spojené s návratem znemožnily zúčastnit se členské schůze Německé vexilologické společnosti, museli jsme se s našimi přáteli rozloučit již po přestávce. Srdečnou atmosféru setkání, jemuž se i zásluhou ojedinělé přítomnosti 4 prezidentů (FIAV, DGF, PTW, VK) a jejich společné fotografie s řediteli dalších dvou členských institucí FIAV – SVI P. Exnera a WRVC R. Klimeše – dostalo pozornosti i ze strany místního tisku, to však nenarušilo. A věřím, že 14. setkání, které se uskutečnilo v r. 2005 v Berlíně, se čeští vexilologové zúčastní v ještě vyšším počtu. -jm-

Petr Exner

PŘEHLED MĚST A OBCÍ, KTERÝM BYLA UDĚLENA VLAJKA V ROCE 2004

V roce 2004 bylo vydáno celkem šest rozhodnutí předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Bylo jimi uděleno 220 znaků a 243 vlajek celkem 249 obcím.

Seznam měst (psána tučně) a obcí, jimž byly v roce 2004 uděleny vlajky, je uveden v následujícím přehledu:

Rozhodnutí č. 33 z 11. února 2004
Libuň (JC), Trpík (UO)

Rozhodnutí č. 34 z 27. února 2004

Borkovany (BV), Božičany (KV), Bukovany (HO), Býkovice (BL), Čerčany (BN), Čičovice (PZ), Daskabát (OL), Dobrochov (PV), Dolní Dvořiště (CK), Drhovy (PB), Ejpovice (RO), Frýdštejn (JN), Hartvíkovice (TR), Holany (CL), Hora Svaté Kateřiny (MO), Horní Blatná (KV), Horní Jiřetín (MO), Horní Libchava (CL), Horní Maršov (TU), Horní Radechová (NA), Horní Třešňovec (UO), Hostěradice (ZN), Hrobčice (TP), Hruška (PV), Chotyně (LI), Chroustovice (CR), Jeníkovice (PA), Karlovice (SM), Kařez (RO), Klopotovice (PV), Koldín (UO), Lenora (PT), Lesná (TA), Leština (SU), Lhota Rápotína (BL), Lidmaň (PE), Lomnice (BR), Lužnice (JH), **Meziboří** (MO), Mikolajice (OP), Moravec (ZR), Mrtník (PS), Nehodív (KT), Němčovice (RO), Nové Sady (ZR), Ohnič (TP), Olbramovice (ZN), Oldřichov v Hájích (LI), Olešnice v Orlických horách (RK), Ostrata (ZL), Oudoleň (HB), Písečná (UO), Počenice-Tetětice (KM), Přelovice (PA), Radešín (ZR), Radvanice (TU), Ralsko (CL), Rozseč nad Kunštátem (BL), Řeka (FM), Soutice (BN), **Stod** (PJ), Strmilov (JH), Střítež (TR), Studnice (TR), Štěpánovice (BO), Tetín (BE), Trnava (TR), Tuhaň (CL), Tuchořice (LN), Valašské Příkazy (VS), Veselý Žďár (HB), Výprachtice (UO), **Vysoké nad Jizerou** (SM), **Vyškov** (VY), Zlatníky-Hodkovice (PZ), Žinkovy (PJ).

Rozhodnutí č. 36 z 27. května 2004

Hluboké Dvory (BL), Luková (UO), Strašín (KT).

Rozhodnutí č. 37 z 8. června 2004

Aš (CH), Bohdaneč (KH), Bratronice (KD), Bříství (NB), Cep (JH), Černíkov (DO), Černíkovice (RK), Červené Poříčí (KT), Dambořice (HO), Davle (PZ), Dlouhomilov (SU), Dolany (KD), Dřevohostice (PR), Hačky (PV), Havraň (MO), Hlohovčice (DO), Hlubočec (OP), Hluboké Mašůvky (ZN), Horní Loučky (ZR), Hořesedly (RA), Chrastavec (SY), Chrtínky (PA), Chvaleč (TU), **Jablunkov** (FM), Kladruby (TA), Komárov (OL), Křelovice (PS), Křtomil (PR), Kupařovice (BO), Lednice (BV), Lesonice (TR), Lhotka u Litultovic (OP), Libavské Údolí (SO), Litohlavy (RO), Lom u Tachova (TA), Machová (ZL), Malešovice (BO), Markvartice (TR), Mělčany (BO), Mladý Smolivec (PJ), **Mýto** (RO), Nový Rychnov (PE), Oslonice (ZN), Panenské Břežany (PH), Paršovice (PR), Rádlo (JN), Rejchartice (SU), Rosice (CR), Rozsíčka (BL), Rudoltice (UO), Siřejovice (LT), Slatina (UO), Slatina nad Zdobnicí (RK), Staré Křečany (DC), Státnice (PZ), Svojsice (PA), Svojsín (TA), Štědrá (KV), Tursko (PZ), Velký Valtínov (CL), Vělepolí (FM), Vojkovice (ME), Vysoká Pec (CV), Zbraslavce (BL), Zvánovice (PH), Želenice (MO), Žihle (PS).

Rozhodnutí č. 45 z 5. října 2004

Bělá (SM), Bezvěrov (PS), Bohatice (CL), Brandov (MO), Buk (PR), Cehnice (ST), Černý Důl (TU), Dobratice (FM), Dolní Vilémovice (TR), Dříteň (CB), **Habry** (HB), Hamry (KT), Hlízov (KH), Holotín (PA), Horní Slivno (MB), Hrdlív (KD), Hrusice (PH), Hynčice (NA), Chlum (CL), Jamolice (ZN), Janův Důl (LI), Jaroslav (PA), Javornice (RK), Jeníkovice (HK), Klopina (SU), Kněžpole (UH), Kolšov (SU), Kotvrdovice (BL), Krušovice (RA), Křínice (NA), Kunice (PH), Kuřimská Nová Ves (ZR), Kvasiny (RK), Květnice (PH), Láz (TR), Lhota u Vsetína (VS), Liberk (RK), Lomnice (SO), Lošany (KO), Loučka (OL), Luká (OL), Malá Losenice (ZR), Měrotín

(OL), Milíkov (CH), Mladé Buky (TU), Morašice (SY), Mrsklesy (OL), Načeradec (BN), Nemanice (DO), Nosislav (BO), Nová Ves (LI), Ochoz (PV), Okoř (PZ), Oseček (NB), Osek nad Bečvou (PR), Petrovice (ZN), Pracejovice (ST), Prostějovičky (PV), **Příbyslav** (HB), Radvanice (PR), Raná (CR), Rašov (BL), Rataje (TA), Rohovládova Bělá (PA), Sedlečko u Soběslavě (TA), Skalička (BO), Skalka u Doks (CL), Sklené (SY), Slavětín nad Metují (NA), Srch (PA), Stratov (NB), Sušice (PR), Sušice (UH), Svatava (SO), Šumice (UH), Tichá (NJ), Tuhaň (ME), Turkovice (PA), Újezdec (UH), Urbanice (HK), Úsilov (DO), Vápenná (JE), Vavřinec (BL), Veliš (JC), Velká Chmelištná (RA), Vincencov (PV), Vrčeň (PJ), Výšovice (PV), Zálší (UO), Zavidov (RA), Zichovec (KD), Zlechov (UH), Železnice (JC), Žim (TP).

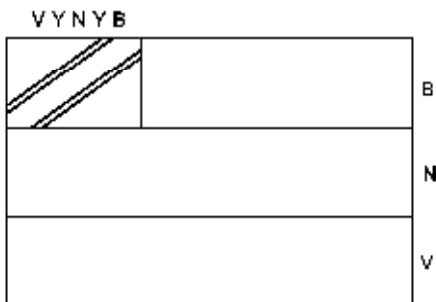
Rozhodnutí č. 49 z 21. října 2004
Hvozd (PS).

NOVÉ VLAJKY

ZANZIBAR

V neděli 9. ledna 2005 zanzibarský prezident Amani Abeid Karume jako součást oslav 41. výročí zanzibarské revoluce vztyčil za doprovodu 21 dělových salv poprvé novou vlajku této autonomní součásti Tanzanie. Slavnostního aktu se vedle tanzanského viceprezidenta zúčastnil například i prezident Zimbabwe. Zdůrazňuje se, že se nová vlajka nebude používat na mezinárodním fóru, protože Zanzibar není

samostatným státem. Přesto již bylo připomenuto, že v některých případech se počítá s jejím vyvěšováním i v zahraničí, protože Zanzibar je nyní plnoprávným členem Africké fotbalové konfederace CAF, která sdružuje národní fotbalové svazy, nikoliv státy. Proti předchozím zprávám, na jejichž základě jsme přinesli vyobrazení ve *Vexilologii* č. 135, má vlajka nepatrně odlišnou podobu. Tanzanská vlajka není v kantonu, který by zaujímal čtvrtinu listu, ale jen v horním rohu u žerďového okraje modrého pruhu.



Z agenturních fotografií, pořízených během slavnosti, vyplývá, že se na vlajce nevyskytují dva odstíny modré, ale jen jeden. V té souvislosti upozorňujeme, že na tanzanské vlajce se dnes používá v praxi o něco světlejší odstín, než tomu bylo dříve, aniž by to v této africké zemi bylo považováno za změnu státního symbolu. Přesto se i po veřejném vyvěšení zanzibarské vlajky objevují dál odlišná vyobrazení, na nichž je horní vodorovný pruh buď o něco světlejší, či naopak o něco tmavší než na tanzanské vlajce. Uvádí se, že nová vlajka Zanzibaru reprezentuje kulturu, životní prostředí a lid země. Agenturní zprávy sice zdůrazňují, že nový symbol má stejné barvy jako vlajka Tanzanie, ale ve skutečnosti se v základu jedná o modifikaci třetí zanzibarské vlajky, přijaté krátce po lednové revoluci v roce 1964, ale která oficiálně platila jen do sjednocení Zanzibaru s Tanganjikou. Zřejmě v souvislosti s přijetím zanzibarské ústavy v polovině 80. let 20. století byla zavedena vlastní služební vlajka pro zanzibarského prezidenta (viz *Vexilologie* č. 62, s. 1243). V současné době se jako další projev zanzibarské identity začal znak, použitý na této vlajce, užívat i jako znak Zanzibaru, resp. jeho revoluční vlády. Na rozdíl od podoby na prezidentské vlajce z něho ale bylo vypuštěno písmeno R (rais = prezident) mezi dvěma ratolestmi. Nápis na znaku znamená Revoluční vláda Zanzibaru, stejný význam má i zkratka na stuze nad štítem.

-pf-

(<http://allafrica.com/stories/200501260163.html>, <http://www.zanzibargovernment.org>,
<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4167807.stm>, <http://zanzibar.net/zanzibar/flag>)

NOVÉ ZNAKY

ČEČENSKO

Dekret úřadujícího prezidenta č. 125 „O státní vlajce a znaku Čečenské republiky“ z 22.6.2004 současně ukončil diskuse o podobě státního znaku, neboť Nařízení o státním znaku Čečenské republiky, které tvoří přílohu č. 2 uvedeného prezidentského dekretu, stanoví toto: *Základem uspořádání státního znaku se stalo stylizované výtvarné řešení, odpovídající národní mentalitě a místu čečenského lidu v současném světě. Lineálně grafické provedení vychází z kruhu ve dvojrozměrné rovině. Barevné provedení je založeno na čtyřech barvách – červené, žluté, modré a neutrální bílé. Ve vnitřní části bílého kruhu je zobrazen symbol jedinečnosti a věčnosti v podobě červeně provedeného čečenského národního ornamentu. Stylizované hory, historická věž Vajnachů (společně označení Čecenců a Ingušů) a naftařská věž jsou provedeny modře. Kompozici tvoří čtverec v kruhu. Žluté pšeničné klasy na modrém podkladu symetricky obklopují vnitřní kruh, aby symbolizovaly bohatství čečenského lidu. V horní části jsou klasy završeny půlměsícem a hvězdou ve žluté barvě*



na modrém podkladu. Na vnějším mezikruží je vyobrazen modrý vzor z ornamentů v čečenském lidovém stylu na bílém podkladu. Při provedení znaku mají být zohledněny složitosti kresby z hlediska grafického, barevného i použitých odstínů. Pripouští se proto provedení znaku bez heraldického štítu a také v monochromatické variantě. Státní rada, která do zvolení parlamentu vykonává funkci nejvyššího zákonodárného orgánu země, svým usnesením č. 027-GS z 1.7.2004 schválila prezidentský dekret o státní vlajce a znaku, který tím nabyl účinnosti. První exemplář státního znaku byl slavnostně předán úřadujícímu prezidentovi 18.8.2004 s tím, že středověká čečenská věž Vajnachů vyjadřuje historické dědictví, zatímco naftařská věž přírodní bohatství republiky. Zpráva rovněž poukazuje na to, že hvězda a půlměsíc byly přidány do horní části znaku na přání zavražděného prezidenta Kadyrova.

(<http://www.chechen.izbirkom.ru/WAY/930161/sx/art/930593/cp/1/br/929799>,
<http://chechnya.gov.ru/bulletins/news/1899.html> z 18.8.2004)

-jm-

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Česká panovnícká a státní symbolika, vývoj od středověku do současné doby. Katalog stejnojmenné výstavy konané ve dnech 28.9.-31.10.2002 v prostorách Státního ústředního archivu v Praze 4, Archivní 2. Praha: Státní ústřední archiv, 2002. 150 s., 210 x 297 mm, barevná a černobílá vyobrazení. Cena (brož.) 100 Kč.

Komisařem výstavy a autorem katalogu je Pavel Sedláček, pracovník SÚA v Praze. V katalogu jsou popsány a vyobrazeny – buď monochromaticky či multichromaticky – všechny exponáty výstavy. Stalo se vůbec poprvé v dějinách českého státu, že taková výstava i katalog spatřily světlo světa. Nejúplnějším přehledem vlajek, znaků a pečetí, ba i státních hymen a vyznamenání na státní a panovnícké úrovni způsobil radost všem návštěvníkům i čtenářům. Mnoho exponátů bylo vystaveno vůbec poprvé (např. typáře státních a prezidentských pečetí Československé republiky, státního prezidenta Protektorátu Čechy a Morava, Československé socialistické republiky, České a Slovenské Federativní Republiky, včetně pečeti prezidenta Václava Havla a České republiky jako nezávislého státu).

Katalog je kvalitně vytištěn na velmi dobrém křídovém papíru. Čtenář má jedinečnou příležitost udělat si retrospektivu všech výše uvedených symbolů. Texty jsou sice stručné, ale to není na závadu, spíše naopak. U každého exponátu jsou uvedeny základní informace (datum, průměr či velikost a hlavně místo, kde je exponát archivován, včetně názvu fondu a inventárního čísla).

Mimo téma výstavy a katalogu lze nalézt ještě různé vojenské prapory, okrajově jsou vyobrazeny a popsány i kokardy (některé jako výsostné znaky na československých i českých letadlech). Kresby vexilologických exponátů, které nebylo možno opatřit v originále, provedl Zdirad J.K. Čech.

Katalog je rozdělen do 14 kapitol. V úvodu každé kapitoly je uveden historicko-politický přehled i několik slov k exponátům, které jsou v kapitole pojednány. Na konci katalogu je chronologický přehled užívání jednotlivých symbolů se shodným číselným označením exponátů jako uvnitř katalogu. Úvod katalogu je dvojazyčný – český i anglický,

v angličtině je rovněž krátký popis jednotlivých exponátů. Publikace by rozhodně neměla chybět v knihovně žádného vexilologa, heraldika či sfragistika. Je výborným dárkem i pro zahraniční kolegy.

R. Klimes

Petr Exner, Pavel Fojtík, Zbyšek Svoboda: Vlajky, prapory a jejich používání. Základní pravidla pro vyvěšování vlajek na území České republiky. 1. vydání. Liberec: Libea, 2004. 64 s. formátu A5, ilustrace převážně barevné, bez ISBN. Cena (brož.) 119 Kč.

Na tuto brožuru jsme už čekali dávno. Na 64 stránkách, s téměř výlučně barevnými ilustracemi, pojednává totiž publikace systematicky o všech praktických aspektech používání vlajek, ať už jde o terminologii, o správné poměry, o barvy, o bezchybný způsob vztyčování vlajek, o jejich vyvěšování za různých okolností, o hierarchii vlajek na stejné i nestejně úrovni, o jejich umístování jiným způsobem než na žerdi a v neposlední řadě i o výjimkách z mezinárodních pravidel či zvyklostí, především při sportovních událostech.

Všechny rady jsou podány s přímo vzornou názorností. Četba zákona a jiných prováděcích norem není totiž vždy pro zaměstnance pověřeného vyvěšování vlajek dostatečně poučná, protože mnoha obratům nerozumí a vyobrazení jsou v nich vzácností. Kromě toho se všeobecně vlajka nebo její "napodobenina" považuje za výtvarný element, hlavně v interiérech. Její význam jako symbol státu nebo národa se zpravidla opomíjí.

Velice názorně jsou podány nejčastější chyby jak při výrobě české vlajky, tak i při jejím vyvěšování, ať už v exteriéru či interiéru, ať už samostatně či společně s jinými vlajkami. Nebyly vynechány problémy vznikající při nesouladu mezi počtem stožárů k dispozici a počtem vlajek určených k vztyčení. To je v praxi často důvod k prohrěškům proti etiketě. Je dobře, že jedna kapitola pojednává na dvou stránkách i o vlajce Evropské unie. V České republice je až dosud méně známá, bude však mít v republice rostoucí úlohu. Její postavení v řadě jiných státních vlajek je popsáno přesně a srozumitelně. Chybí ale ukázky jejího použití v interiéru, zvláště u příležitosti státní návštěvy. Chyby lze pozorovat téměř každý den v televizi v zemích, kde by už dávno měla převládnout ustálená praxe správného postavení stožárů se státními vlajkami hostitelské země, návštěvy a EU. Při tiskových konferencích bývají za řečnickými pulty oba státní představitelé, host a hostitel. Host je po pravici hostitele, jak se to vžilo za poslední staletí (1). Problém vzniká při rozmístění vlajek za nimi, protože jak osobnost, tak i jej představující vlajka nepodléhají shodným pravidlům slušnosti (francouzsky *courtoisie*). Obvykle můžeme pozorovat tři šikmo postavené žerdě, v pořadí (zleva pro novináře) vlajka země návštěvníka - vlajka EU - vlajka hostitelské země. Vlajka EU bývá uprostřed zřejmě z estetických důvodů. Každý člen klubu okamžitě pozná, že vlajky nejsou správně umístěny. Správné rozmístění vlajek podle českého zákona: cizí - česká - EU, podle jiných (mezinárodních) zvyklostí: česká - cizí -EU.

Způsob použití vlajky na zahalení rakve je tu správně popsán (2). Žerďový okraj má být u hlavy, horní pruh nad levou stranou zemřelého, tj. nad jeho srdcem.

Poděkovat je třeba nejen autorům, ale výslovně i firmě Libea, která se ujala nakladatelské činnosti. Teď je jen třeba, aby se brožura dostala do správných rukou, aby tak splnila své poslání, totiž přispět ke správné kultuře zacházení s vlajkami, přispět k tomu, aby vlajky nebyly považovány za pouhou ozdobu, za dekorativní prvek, ale za symbol určitého společenství lidí, ať už národa, kraje, města, firmy nebo spolku.

Myslím, že není nadsazené posuzovanou publikaci nazvat "vexilologickou knihou prvního desetiletí 21. století".
J. Tenora

Poznámky:

(1) V dřívějších dobách se za čestnou stranu považovala levá, ta, kde se předpokládalo, že leží srdce, kam se umísťovala duše. Rytíři ale nosili meč po levém boku, protože většinou byli praváci. A tak se dáma jejich srdce musela časem spokojit s pravou stranou a tento zvyk trvá dodnes, i když mužům už dávno nevisí u opasku taková zbraň.

(2) Viz též *Vexilologie* č. 120, s. 2253 (Vyjádření smutku vlajkou), kde lze najít poukazy na nesprávné zacházení se státní vlajkou.

RŮZNÉ

VLAJKA LIVŮ

Dne 1.5.2004 vstoupili spolu s Českou republikou do Evropské unie i Livové, jejichž vlastní je dle ústavy Lotyšsko: *Lotyšská republika je vlastní Lotyšů a Livů*. A to přesto, že nyní je Livů asi 400 a livským jazykem ugrofinského původu a blízkým estonštině hovoří sotva 100 lidí.

Nicméně Livové, jakožto autochtonní obyvatelé většiny dnešního Lotyšska a jižního Estonska – jejich předkové se zde usadili cca před 5 tisíci lety – ovlivnili významně tuto oblast. Byli sice od 13. století asimilováni Lotyši, ti však od Livů převzali mnoho slov do svého jazyka a řada místních názvů svědčí o rozsahu livského osídlení. Název jejich vlasti – Livonsko - je používán od 12. století, Livonský rytířský řád existuje od 13. století, v 16. století probíhaly tzv. livonské války a název Livland - Liflandija byl používán pro severní část Lotyšska – nyní Vidzeme.

Za meziválečné Lotyšské republiky dochází k národnímu obrození Livů – vyučovací jazyk byl kodifikován v r. 1935, rozvíjí se kulturní a spolkový život, literatura. To bylo přerušeno sovětskou okupací a po II. světové válce, kdy se kurské pobřeží stalo zakázaným pohraničním pásmem, byli odtud Livové vysídleni a odpůrci režimu odesláni na Sibiř. Teprve v 70. letech byly povoleny livské pěvecké soubory. Po obnovení nezávislosti Lotyšska bylo už v r. 1991 zřízeno v jeho kurské provincii (Kurzeme) na severozápadě státu kulturně autonomní území „Livské pobřeží“ (*Livõd Randa*) dlouhé 80-90 km.

Zde i v místech, kde rozptýleně žijí Livové (v městech Ventpils, Talsi v Kurzeme, Césis a Valmiera ve Vidzeme a v hlavním městě Rize), se dnes můžeme setkat s livskou vlajkou. Tvoří ji 3 vodorovné pruhy v poměru 2:1:2 v barvách zelená nad bílou a modrou. Délka k šířce je 2:1. Zelená symbolizuje lesy, bílá písek mořských pláží a modrá moře. Vlajka byla přijata Livským sdružením 2.4.1923 a poprvé vztyčena v den státního svátku 18.11.1923 na festivalu v livském středisku Ire (lotyšsky Mazirbe). Za sovětské vlády byla zakázána jako projev buržoazního nacionalismu. Je velmi oblíbená a je o ní složena dosud živá píseň „Flaga Roul“.

L. Hnát

(<http://www.eki.ee/books/rebook/livoniansns.shtml>, google livonians, Līvõkfel lōlōd, Kari K. Laurila: Latvian lippuja, Helsinki 2002, <http://www.flags-by-swi.com/fotw/flags/lv-livon.html>)

FOTOGRAFIE V TOMTO ČÍSLE

Na s. 2598 otiskujeme fotografii účastníků 3. ČNVK v Plzni. Zleva doprava stojí či na bobku sedí Karel Černý, Jiří Tenora ze SRN, Jan Pelant (host), Roman Zoufal, Pavel Fojtík, Vladimír Erban, Marta Kracíková, Milan Týma, Josef Hubka, Jan Vereščák, Ladislav Hnát, Jaroslav Martykán, Aleš Brožek, Kevin Harrington z Kanady, František Zima, Alfred Znamierowski z Polska, Viktor Lomancov z Ruska, Petr Exner, Jiří Krejčík, Roman Štěpanovský, Beata Znamierovská, Petr Holas, Falko Schmidt ze SRN, Jiří Eichler, Gerd Vehres ze SRN, Michel Lupant z Belgie a Viktor Plíhal. Na fotografii chybí Peter Strašiták ze Slovenska, Roman Klimeš, Kateřina Kopecká a Andrij Grečylo z Ukrajiny.

UPOZORNĚNÍ

Od 5. února 2005 užívá Vexilologický klub svou webovou stránku (<http://www.vexilologie.cz>) a vlastní e-mailovou adresu (vexilologie@centrum.cz), kam lze posílat veškerou elektronickou poštu klubu.

Autoři hlavních článků:

Roman Klimeš, Sklenská 35, 190 00 Praha 9 - Kyje

Karel Černý (kcerny@schneider-group.cz), Kralovická 8, 323 31 Plzeň

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) – the journal of the Vexillological Club, CZ-130 00 Prague 3, Pod lipami 58, The Czech Republic. E-mail address vexilologie@centrum.cz, <http://www.vexilologie.cz> Editor-in-chief Aleš Brožek. Editorial Board A. Brožek, J. Eichler, P. Exner, P. Fojtík, J. Hubka, J. Martykán, L. Mucha (chairman), Z. Svoboda and J. Tenora. Artwork Petr Exner, Pavel Fojtík, Željko Heimer, and Roman Klimeš. Photography Pavel Fojtík. English translations Jaroslav Martykán and Michael Faul.

March 2005

No. 136

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilologického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Elektronická adresa vexilologie@centrum.cz, <http://www.vexilologie.cz> Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc. (předseda), dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. P. Exner, mgr. Pavel Fojtík, Željko Heimer a Roman Klimeš. Fotografie mgr. Pavel Fojtík. Anglické překlady ing. Jaroslav Martykán a Michael Faul.

Březen 2005

č. 136

OBSAH:

SRBSKO I ČERNÁ HORA PŘIJALY NOVÉ SYMBOLY, SRBSKO A ČERNÁ HORA NIKOLIV	2587
SYMBOLY ŘÁDU MALTÉZSKÝCH RYTÍŘŮ	2594
STRASTI A SLASTI KOLEM 3. ČNVK V PLZNI 10. - 12. 9. 2004	2596
SYMBOLY 3. ČESKÉHO NÁRODNÍHO VEXILOLOGICKÉHO KONGRESU	2599
VLAJKA, PRAPOR – NÁŠ SYMBOL	2600
CESTA NA KONGRES DO PLZNĚ	2601
13. SETKÁNÍ NĚMECKÝCH VEXILOLOGŮ V JENĚ	2602
PŘEHLED MĚST A OBCÍ, KTERÝM BYLA UDĚLENA VLAJKA V R. 2004	2603
NOVÉ VLAJKY	2605
Zanzibar	2605
NOVÉ ZNAKY	2606
Čečensko	2606
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	2607
RÚZNÉ	2609
Vlajka Livů	2609
Fotografie v tomto čísle	2610

CONTENTS:

SERBIA AND MONTENEGRO GOT NEW SYMBOLS, SERBIA AND MONTENEGRO DID NOT	2587
THE SYMBOLS OF THE SOVEREIGN ORDER OF MALTA	2594
WEAL AND WOE OF ORGANIZING THE 3RD CZECH NATIONAL CONGRESS OF VEXILLOLOGY	2596
THE SYMBOLS OF CNCV3	2599
FLAG BOOK EXHIBITION DURING CNCV3	2600
ON TRAVELS TO CNCV3	2601
THE 13TH MEETING OF GERMAN VEXILLOLOGISTS IN JENA	2602
THE LIST OF TOWNS AND MUNICIPALITIES WHICH OBTAINED THE FLAG IN 2004	2603
NEW FLAGS	2605
Zanzibar	2605
NEW ARMS	2606
Chechenia	2606
BOOK REVIEWS	2607
VARIA	2609
The flag of the Livonians	2609
The photo in this issue	2610

ISSN 1211-2615